

El moment actual a Catalunya

Conferència de l'il·lustre jurista Maspons i Anglasesell

El diumenge passat, al matí, a l'estatge del que fou Foment Republicà Gracienc, l'il·lustre jurista Francesc Maspons i Anglasesell donà una interessant conferència sobre «El moment actual de Catalunya».

Davant d'un públic nombrós i distingit, l'il·lustre conferenciant parlà així:

«Després del gran trasbals del 6 d'octubre s'ha pogut veure que res essencial no havia caigut i que tot el que durant tant de temps ha produït la qüestió catalana ha quedat incòmode».

Aquesta perennitat és una nova prova que és inútil intentar resoldre-la sense donar-li la seva veritable solució, perquè si fins ara les temptatives no han donat cap resultat, tampoc en donaran en endavant si es porten a cap desconeixent la realitat com les anteriors.

La qüestió catalana no és una qüestió política, sinó de les que en la terminologia del modern dret públic s'anomena una qüestió nacional. La prova és que en el transcurs del temps ha donat ocasió d'enfrontar el problema en tota mena de polítiques, de totes les tendències i orientacions, i sempre la qüestió ha quedat en peu i s'ha reproduït amb més gravetat l'endemà.

Però ni una política intel·ligent, que no hauria resolt res, tampoc no ha vingut, perquè el Govern no n'ha tingut cap. Es va preocupar de promulgar una Llei que destorbés l'actuació de les institucions autonòmiques, i després ni aquesta Llei s'ha atrevit a posar en pràctica. S'ha donat el cas insòlit que un partit col·laboracionista, la Lliga Catalana, ha estat requerit per tal que col·laborés en les fórmules de pretesa solució; el partit ha acceptat l'oferta amb la sola condició que fos complerta la Llei, i és l'hora que no ha pogut col·laborar perquè ni el Govern la compleix ni les Corts l'obliguen a complir-la.

Al costat de les dificultats de vida dels organismes catalans no hi ha cap acció de Govern; sinó al contrari, actes que indiquen el menyspreu de Catalunya i són un afront per als catalans. Així, per exemple, la presència de l'actual ministre d'Instrucció Pública al ministeri. Aquest ministre, personalment home que mereix tots els respectes, va ésser el qui acceptà el deganat del Col·legi d'Advocats de Barcelona quan la Dictadura, empresonà la Junta del Col·legi i penyorà més de dos-cents advocats per un acte d'amor a la llengua que la República ha reconegut

digna de l'oficialitat. Ara Catalunya ha de veure com la seva cultura i el seu ensenyament són de facultat d'aquest senyor i si es fa aquest retret al Govern, contesta que la seva designació era necessària per tal de conservar l'equilibri de la majoria parlamentària i que calia que els catalans ens sacrificuéssim.

Ja és hora que els governants recordin que la finalitat d'un Govern és produir el benestar i la pau dels esperits en els governats i que la història de Catalunya, dintre de la unitat espanyola, és una història de sacrificis de Catalunya. Comencen amb la prohibició dels Reis Catòlics de comerciar amb Amèrica; tenen un punt culminant en la cessió d'una part de Catalunya a França per tal de pagar-li les despeses de les derrotes de Felip IV, i es consoliden amb l'anul·lació de les facultats catalanes pel primer Borbó.

El Govern i els partits de centre s'oposen a les reivindicacions catalanes dient que s'ens donaren facultats i l'ús que n'hem fet ha estat un gran fracàs. Acceptant el qualificatiu, s'els ha de recordar que el que ells ofereixen, en canvi, és una llarga i interminable llista de fracassos. Fracàs de la política de repressió de la dictadura, fracàs de la política d'afalacs anterior, fracàs de les intervencions demagògiques estil emperador del Paral·lel, fracàs de la provocació de vagues revolucionàries al moment de vibració catalanista.

Si l'acusació pogués ésser al·legada, el que haurien de dir és el contrari: «Nosaltres hem fracassat sempre, si vosaltres heu fracassat la primera vegada que teniu facultats, l'experiència us alligonerà i assegueu-les de nou».

També al·leguen en defensa de la negació actual que els actes del 6 d'octubre van ésser contra la integritat de la Pàtria. Un Govern està obligat a defensar-la i fent-ho compleix amb el seu deure, però també està obligat a saber que aquesta integritat és impossible sense una unitat espiritual. La base de la integritat és la unitat d'esperit; per això un polític català fa pocs dies acusava el Govern de Madrid de no haver sabut promoure un ideal i un entusiasme col·lectiu.

Vivim més enllà del primer terç del segle XX i la Societat de Nacions i tots els Estats que hi participen, entre ells Espanya, han reconegut que no hi ha integritat d'un país més que en la base moral.

Els mandats de les grans potències, el plebiscit del Sarre i de l'Alta Silèsia i el reconeixement dels drets de les minories a una llibertat de cultura, llengua i religió, tenen per base el desig de sostenir aquesta integritat dels pobles sobre una base efectiva que és la de l'esperit. El pitjor enemic de la integritat d'una pàtria és molestar els seus habitants, vexar-los o agreujar-los per motius egoistes.

En lloc de cercar aquesta unitat espiritual el Govern ha donat l'exemple d'ésser el primer en no complir la Llei que ell mateix va imposar. Al mateix temps que es promulgava, diversos Ministeris, per mitjà de decrets, es reincorporaven uns serveis traspassats contra el que expressament diu la Llei. I encara que altres no ho han fet, és avinent recordar que avui precisament la premsa dona compte que el ministre de Justícia ha resolt reincorporar-se tot el servei de Justícia de Catalunya, i per tant, dissoldre el Tribunal de Cassació. Diu el ministre que ho farà perquè li ho ha demanat la Magistratura i ho volen els catalans. La Magistratura n'ha donat proves perquè es rebel·la contra el deure de complir una obligació tan elemental com el saber el dret i la llengua del territori català.

Però que no es faci il·lusions el senyor ministre i sàpiga que l'anul·lació d'aquests serveis serà en fort greuge i oposició dels catalans i de les nostres corporacions jurídiques que, si és precís, tornaran a refer aquella unió jurídica de defensa de la qual va ésser tan entusiasta, actiu i incansable fundador l'actual ministre del Treball.

El projecte de la política de Madrid és sostenir un estat de força a Catalunya fins que el temps doni manera de reformar la Constitució i reformar l'Estatut. Aquest projecte, teòricament impecable, oblida que la realitat és més forta que els acords de les Corts i dels Governos, i que quan s'haurà realitzat, toparan amb la realitat catalana i hauran obert una més profunda deu de pertorbació en la vida espanyola.

Per aquesta causa, avui el Tribunal de Garanties, està en situació de fer el més gran servei a Espanya fallant en justícia la inconstitucionalitat de la Llei transitòria segons la petició del senyor Martínez Domingo.

Aquesta fóra, avui, la millor de les solucions per tal d'evitar que continui aquesta greu qüestió pertorbadora no ja de Catalunya, sinó de la normalitat espanyola, en el punt mort en què l'han posada les equivocacions dels dies passats.»

Aquest número ha passat per la prèvia censura